

KORTE INHOUDSOPGAVE INTERVIEW

Vanaf 00.00	Inleiding en toelichting
Vanaf 02.15	Familie samenstelling
Vanaf 04.53	Werk vader/scheiding ouders
Vanaf 07.58	Jeugd
Vanaf 12.24	Geloof
Vanaf 12.40	School
Vanaf 14.05	Wonen
Vanaf 19.12	Tweede vader, gezinsuitbreiding
Vanaf 22.55	Ervaringen verhuizingen, jeugdherinneringen, school
Vanaf 27.26	Betrekkingen
Vanaf 31.14	Huwelijk, geboorte kind mevrouw Valk
Vanaf 35.33	Oorlog
Vanaf 40.52	Korte pauze
Vanaf 41.04	Verkeringstijd en huwelijk mevrouw Van 't Wout
Vanaf 44.34	Overlijden echtgenoot, achterblijven met 2 jonge kinderen
Vanaf 49.00	Tweede echtgenoot, banen mannen
Vanaf 56.35	Feesten thuis
Vanaf 1.01.08	Tienertijd
Vanaf 1.04.00	Politiek/vakbond
Vanaf 1.04.55	Werk echtgenoten
Vanaf 1.07.22	Sexualiteit/Homo's
Vanaf 1.23.00	Kinderen en hun onderwijs
Vanaf 1.31.33	Vakantie
Vanaf 1.40.49	Einde

(I1) Even voor mijn duidelijkheid, we hebben elkaar net een hand gegeven, wie was nou mevrouw Valk?

(G1) Dat was ik.

(I1) En dan bent u mevrouw Van 't Wout?

(G2) Klopt allemaal.

(I1) Goed zo. Ik ga eerst even wat praktische zaken vragen in de zin van, waar bent u geboren?

(G1) In Leiden, in de Haagwegkwartier ben ik geboren.

(I1) Oh, daar zo, helemaal aan de andere kant is dat.

(G1) Ja, daar ben ik geboren.....Ja, en daar ben ik geboren 15 februari 1929, toen het Stadhuis in brand stond.

(I1) Stond het Stadhuis in brand in die periode?

(G1) Toen ben ik geboren, daar is een film van geweest.

(G2) Vorige week is daar een film over geweest, over die brand.

(I1) Interessant. En u bent dan mevrouw Van 't Wout en u bent ook in hetzelfde huis geboren?

(G2) Ja, in hetzelfde huis geboren.

(I1) En u bent geboren 26 april 1930?

(G2) Klopt, mevrouw.

(I1) U bent binnenkort jarig en u bent net jarig geweest. Waar kwamen uw ouders vandaan?

(G1) Leiden, alle twee. [Nicolaas Gordijn, stoker, zoon van Cornelis Gordijn en Catharina Clasina Moonen, tr. Leiden 26-9-1928 Susanna Margaretha Stokkel, dochter van Simon Stokkel en Johanna Crama]

(I1) Vader en moeder, grootouders?

(G1) De ouders van mijn vader, van onze vader, die niet. Die kwam van een dorp, en dan dacht ik dat die van Zoeterwoude kwamen.

(I1) Ja, ja, dus grenzend aan Leiden.

(G1) Maar zijn ook naar de stad gekomen, zijn altijd in Leiden blijven wonen. De kinderen zijn allemaal in Leiden geboren en ook allemaal in Leiden getrouwd. Dus ze zijn daar vandaan gegaan en zijn altijd in Leiden blijven wonen.

(I1) Hoe groot was het gezin waar, want jullie zijn zussen. Hadden jullie meer broers en zussen?

(G1) Wij hebben nog een zusje en die is 10 jaar jonger dan wij zijn. Nog een jonkie dus.

(G2) Ze is net zo oud als Beatrix.

(I1) Van '35 is dat dan?

(G1) Nee, Beatrix is 77, dan is ze 9 jaar jonger als dat ik ben.

(G2) Beatrix is 77.

(G1) Beatrix werd 31 januari geboren en zij werd 2 februari geboren.[Susanna Margaretha, dochter van j. Schlagwein en Susanna Margaretha Stokkel]

(G2) Moeder heeft alles gehad van de Koningin.

(G1) Enkel geen kinderwagen, nee, die niet.

(G2) Ontzettend wat ze kreeg. Alles oranje.

(G1) Een wieg, een schitterende wieg kregen ze. Heel groot babyuitzet, nou, prachtig!

(I2) Van wie kreeg ze dat?

(G1) Van het Koninklijk Huis. En de kinderen die op dezelfde dag geboren waren als Beatrix geboren was kregen een kinderwagen ook. Die heeft mijn moeder niet gekregen, omdat ze op 2 februari een paar dagen scheelde.

(G2) Ja, heel wat gehad hoor, een grote taart?

(G1) Onze moeder lag in het ziekenhuis en zo'n grote oranje strik op Greetje haar wieg.

(I2) In welk ziekenhuis?

(G1) Academie, ja, toen was het het Academie. Ja, dat was toen heel wat hoor.

(I1) En dat is natuurlijk iets wat jullie je goed kunnen herinneren, he?

(G1) Ja, wij waren grote meisjes.

(I1) Ja, dat was wel heel leuk, denk ik, om dat mee te maken, ja toch?

(G1) Maar ja, we zijn ook een heel poosje met z'n tweetjes geweest. We zijn echt met elkaar opgegroeid. En nooit geen vriendinnen gehad, altijd samen. We kregen allebei een vrijer, dat was vroeger. Het was geen vriend, toen was het een vrijer, en dat klikte ook tussen die jongens. En dus gingen we altijd met z'n vieren.

(G2) En toen waren we getrouwd en toen kwamen er kinderen, gingen we nog met z'n allen om.

(G1) Met de kinderen weg.

(G2) Meestal kwamen ze bij mij dan eten zondags.

(I1) Ik ga weer even terug, want ik ben ook benieuwd, uw ouders komen ook uit Leiden. Wat heeft uw vader vroeger gedaan qua werk?

(G1) Die was koopman.

(I1) Koopman, en wat moet ik me daar bij voorstellen?

(G1) Me moeder, zal ik het vertellen?

(I1) Ja, graag.

(G1) Hij heb met een draaiorgel gelopen. Maar ik zal eerst effe vertellen, dat was onze tweede vader.

(I1) O.k. Dan gaan we even naar de eerste vader, die was koopman.

(G1) Nee, nee, die tweede vader. Wij waren al heel jong toen onze ouders uit elkaar...

(I1) Die zijn gescheiden?

(G1) Ja, we waren heel jong. [echtscheiding bij vonnis Arrondissementsrechtbank Rotterdam 7-10-1935; Nicolaas Gordijn woonde te Rotterdam]

(I1) Hoe was dat vroeger als ouders gingen scheiden? Want tegenwoordig scheiden heel veel mensen, maar vroeger niet. Hoe was dat, hoe heeft u dat ervaren?

(G1) Nou, we waren nog heel jong natuurlijk. En toen we er eigenlijk besef van kregen zaten we op school. Want dan stond onze vader ons op te wachten op school.

(I1) Want hoe oud was u toen uw ouders gingen scheiden?

(G1) Nou, dat zal heel jong geweest zijn, want dat hebben wij niet bewust meegemaakt.

(G2) Ik denk een jaar of zeven.

(I1) Nee, Annie dat waren we niet, nee, ik denk het niet, nee.

(G2) Nee, we waren jonger.

(I1) Aan de eerste vader hebben jullie niet echt herinneringen of wel?

(G2) Hij liet ons niet in de steek.

(G1) Hij liet ons niet in de steek, maar hij kreeg niet veel kans van mijn moeder. Wat wij niet echt prettig vonden.

(G2) Hij stond bij school dan, he.

(G1) Hij stond ons op te wachten bij school en dan was hij altijd even lief en we kregen van alles van 'm. Van alles. Prachtige kleding, die liet hij thuisbrengen voor ons.

(G2) Jazeker, zeker.

(G1) Vader en moeder, wat daar allemaal gebeurd is, dat weten wij toch niet. Mijn moeder praatte er nooit over. Moeder heeft ons nooit iets verteld. Ja, waarom dat zo gebeurde, ze wou nooit wat van hem weten. Als we iets wilden weten, nee, daar wou ze niet over praten. En dan houdt een kind wijselijk zijn mond. We hadden een hele goede moeder, een hele zorgzame moeder, we zagen er zó uit, m'n vader kon nooit ergens iets van zeggen. Want daar heeft ze altijd heel erg voor opgepast: ik denk dat hij daar altijd heel erg op lette. Onze eigen vader komt uit een heel goed milieu.

(G2) Ja, ...Goddijn, zegt u niets.

(I1) Het is wel een bekende naam, maar ik kom niet uit Leiden, dus...

(G1) Onze grootvader had op het Stadhuis gezeten en die woonde daar ook op de Breestraat. Toen mijn moeder trouwde met mijn vader gingen ze al over de trap.

(G2) Dat was duur, toentertijd.

(G1) Dat was alleen voor rijke mensen. Dus wat er precies gebeurd is tussen mijn vader en moeder, heb m'n moeder nooit over willen praten.

(I1) Maar u zegt dat de familie van uw vader, uw eerste vader, rijk was, wat...

(G2) Ja, echt.

(I1) Hadden ze een bedrijf?

(G1) Nee, nee, die vader had een topbaan op het Stadhuis, mijn vaders vader en de broers, die hadden, ja, de een zat ook op het Stadhuis, allemaal hele goede banen.

(I1) En toen gingen uw ouders uit elkaar. Is uw moeder gaan werken?

(G1) Nee, nee, die kreeg maatschappelijke hulp toen. Ze heb niet gewerkt. Ze heb, ik denk dat mijn moeder dat niet gedurfd heeft. Dat ze bang was voor mijn vader toen. Dat hij daar te veel op lette, dat ze ons niet alleen liet. Ze liet ons geen vijf minuten alleen. Waar ze naar toe ging, wij gingen mee. We waren altijd bij d'r. En ik denk dat dat vastgezeten op onze vader, dat hij daar op gelet heeft.

(G2) Een hele nette man, een nette vader.

(I1) Want hebben jullie nog wel contact ooit 's een keer gehad?

(G1) Onze vader was heel jong overleden. Heel jong is ie overleden. Dus toen we eenmaal zo oud waren dat we gesprekken met hem hadden kunnen voeren, zover is het niet gekomen. Nee, heel jong is ie overleden.

(I1) Maar zo te horen toch wel mooie herinneringen.

(G1) Ja, het was een zorgzame vader voor ons. Want weet je nog, die Sinterklaas, wat er voor de deur stond, die doos, wat daar allemaal in zat voor ons? Prachtigste, prachtigste, zat erin. Werd neergezet. Hadden we een muts met echt bont.

(G2) We zagen er rijk uit, hè Rie? Zeiden ze ook op school.

(G1) Want wij zaten dan op school en daar zaten veel arme kinderen natuurlijk en dan werd er altijd... Voor Sinterklaas gingen ze Oegstgeest af voor kleding voor de kinderen. Maar wij kregen nooit wat en dan huilden wij. Dat de kinderen wel kregen en wij niet. Toen ging mijn moeder naar school en dan werd er gezegd: "Ja maar, mevrouw, uw kinderen zien er altijd zo rijk uit, die hebben dat niet nodig". "Nee", zegt ze, "maar ze vinden het toch niet leuk. Ze zijn verdrietig. Terwijl de kinderen wel wat krijgen en hun niet".

(G2) Wij kregen nooit wat. We werden ook niet nagekeken of we luizen hadden, hè Rie?

(G1) Nee, nee. Dan kwamen we binnen en dan zei de zuster al: Goddijntjes, die hoeven we niet eens na te kijken.

(G2) Daar werd niet naar gekeken.

(G1) We hadden een hele strenge moeder, heel streng, maar heel zorgzaam. Heel netjes op ons.

(G2) En schoon. Daar hebben we leren werken, hè Rie, daarom zijn wij ook nog zo.

(I1) Dat heeft u meegekregen. En het geloof, bent u christelijk opgevoed?

(G1) Nou, heel erg opgevoed christelijk niet, maar wel in de vorm van christelijk. Wel werd er uit de bijbel gesproken...

(G2) En bidden...

(G1) En we gingen ook weleens een enkele keer naar een kerk, maar nou niet om te zeggen, ohoh. We gingen ook weleens een enkele keer naar de kerk, maar niet o, o, wat zijn wij christelijk. Je hebt weleens van die periodes dat de bijbel, een stukje voorlezen, bidden.

(G2) En als vader las, dan kwamen de vragen. Of we wel zaten te luisteren.

(I1) Controle...

(G1) En het jongste zusje van ons, die is echt kerkelijk, ging altijd naar de kerk, belijdenis gedaan, alles in de kerk getrouwd.

(I1) Want welk geloof hadden jullie, hervormd?

(G1) Hervormd.

(I1) Want jullie zaten op een lagere school?

(G1) Ja, een gewone lagere school. Zeven klassen doorlopen.

(I1) Zeven klassen, oh.

(G2) Ja, dat had je toen vroeger. Op de lagere school zes klassen en bij ons was het zevende leerjaar. Die was op de Oude Vest.

(I2) Ja, want dat wilde ik vragen, welke school was dat?

(G1) Boommarkt, dat was tussen de Prinsessekade en dat straatje naar het Stadhuis, eh, naar de Breestraat. Waar wonen die studenten...

(G2) Bij de universiteit, daar zo'n beetje.

(I1) Oh, meer aan het eind van de Breestraat?

(G1) Ja, het was vlakbij de Prinsessekade. Want als we aan het spelen waren op de speelplaats, zagen we de mensen lopen op de Prinsessekade.

(G2) En toen we die klassen doorgelopen waren, gingen we naar het zevende jaar. En dat was op de Oude Vest.

(I1) Ik ga toch nog heel even terug naar waar jullie gewoond hebben, u zei van: vader, die was van goede stand. Hoe was de buurt waar jullie woonden?

(G1) Wel goed, hè Rie, want toen mijn moeder eenmaal gescheiden was van mijn vader, tenminste van elkaar waren, toen is mijn moeder naar de binnenstad gegaan.

(I1) En waar was dat?

(G1) Tussen de Oude Singel [=Vest] en de Van der Werfstraat. Dat is nu Grevenstraat en dat was vroeger Paradijssteeg. Toen mijn moeder daar woonde met haar moeder heette het Paradijssteeg.

(I1) Begrijp ik dat ze in ging wonen bij...?

(G1) Ze is toen in gaan wonen bij haar moeder ingegaan, omdat ze geen huis had. Omdat mijn moeder zelf weg is gegaan bij mijn vader. Niet dat mijn vader weg is gegaan, maar mijn moeder. Toen is ze bij haar moeder ingetrokken. En toen heeft ze heel veel jaren bij haar moeder gewoond, want toen werkte moeder.

(G2) Moeder werkte toen. Opoe, dat was vroeger Opoe, en die zorgde voor ons. En die had een heel zwaar leven, die Opoe. Want mijn moeder d'r oudste broer, die verloor zijn vrouw, die was toen 26 jaar. Die had hersenvliesontsteking. Hij had vier kinderen, waarvan de jongste één jaar was en de oudste zes. En m'n Opoe vertelde het zo vaak: toen zaten ze bij haar, ze was al stervende. Ze had haar eigen moeder aan de ene kant en d'r schoonmoeder aan de andere kant. En toen vroeg ze aan haar schoonmoeder: "Moeder, ik heb een vraagje aan u". Die zei: "En dat is?" "Als ik m'n ogen sluit, wilt u dan voor mijn kinderen zorgen?" Toen heb Opoe ja gezegd en dat heeft ze nooit verbroken. De kinderen zijn alle vier bij mijn Opoe uit huis getrouwd. Want dat was gewoon hun moeder.

Op de achtergrond zegt (G2) wat, maar is niet te verstaan. Ze hielden veel van elkaar??

(G1) Dus mijn moeder zat er ook met twee kinderen, daar moest mijn moeder, die Opoe, ook oppassen. Dus dat waren er zes.

(I1) Zes kinderen en twee volwassenen. Oh, drie volwassenen dan.

(G) Nee, zes kinderen, 4 van die zoon en twee, jullie, en Opoe had zelf nog twee kinderen thuis wonen, ((G2) zegt wat, niet te verstaan). Nou, dat mens heeft een zorgzaam leven gehad.

(G2) Zeker, zeker.

(G1) Maar een Opoe uit duizenden. Dat was een engel, zo'n lieve vrouw. Uitgesproken engel. Ik denk nog vaak aan haar terug. Ja, want ze was zo lief voor ons ook. Want als m'n moeder ons een standje gaf, we hadden een strenge moeder. Opoe trok altijd partij voor ons. Maar toen werden nieuwe huizen gebouwd, die daar woonden in de Paradijssteeg, want dat waren krotjes, in de Lusthoflaan, weet je dat, bij de Herensingel. En daar kreeg m'n Opoe toen een heel huis toegewezen. Maar ze mocht maar één kind meenemen. Dus ze mocht niet haar dochter mee, twee kinderen ook niet, zoon met vier kinderen mocht ook niet en toen zei m'n moeder, onze moeder: "Nou moeder, dan neem je Siem mee, want die jongen moet werken, die kan niet voor zijn kinderen zorgen. Dan ga ik op mijzelf wonen". En toen zijn we met moeder op de Vollersgracht gaan wonen.

(G2) Ja, toen zijn we met onze moeder gaan wonen op de Vollersgracht. Klein huisje, een heel klein huisje was het, oud huisje.

(I1) Maar dat eerste huis waar jullie vroeger hebben gewoond en zo, dat was met een heleboel mensen, hoe groot was dat huis?

(G1) Nou, twee kamertjes beneden en een hele grote zolder en daar lag, alles lag door elkaar.

(G2) En een overgordijn ertussen, een overgordijn ertussen.

(G1) Ja, maar het ging zo hoor, nooit geen moeilijkheden. Nooit niet. Geen ruzies.

(G2) We hadden altijd contact met die jongens.

(G1) het was gezellig: we hadden lol met elkaar. Nee, niet dat er moeilijkheden waren.

(G2) En als Opoe jarig was, dan was het feest. Maar toen zijn we dus op onszelf gaan wonen. Maar daar hebben we niet zo gek lang gewoond, op de Vollersgracht. Toen zijn we naar de Westhavenstraat gegaan. Dat was een zijstraat op de Haven hier, die is hier niet ver vandaan. Je hebt er op de hoek een apotheek. Ik weet niet of die er nog is.

(G2) Nee, die is er niet meer.

(G1) Daar hebben wij heel wat jaartjes met m'n moeder gewoond. Heel wat jaren, en daar is moeder ook aan haar tweede man gekomen.

(I2) Daar? En hoe heeft ze die ontmoet?

(G1) Ja, dat weet ik allemaal niet.

(I2) Was het een aardige man?

(G1) Ja, een goeie man. Hij was goed voor ons.

(G2) Jazeker.

(G1) Niet van slaan, nee, want als die zag dat m'n moeder dat wou doen, dan kwam die ertussen.

(G2) Nee, dat liet hij niet toe.

(G1) Nee, nee, hij was goed voor ons, altijd goed gezorgd.

(I2) Die man was draaiorgelman.

(G1) Toen mijn moeder aan hem kwam, was hij orgelman. Ja, ja, maar dat heeft ie niet zo gek lang gedaan bij moeder.

(G2) Nee, heel kort, Rie.

(G1) Want vroeger, die orgeldraaiers die je hier allemaal in de stad had, die d'r vrouwen liepen ook mee, voor te matsen.

(I1) Ja, ja, met zo'n bakje.

(G1) Maar dat deed mijn moeder niet.

(G2) Nee, nee, nee.

(G1) Nee, nee, nee, dat deed mijn moeder niet, daar moest hij twee mensen voor inhuren. En dat kostte weer geld. Nee, mijn moeder deed dat niet. En ook ons niet meesturen met zo'n bakje.

(G2) Nee, nee, zeker niet. Daar geef je mijn kinderen niet voor, zei ze.

(G1) Dus hij moest twee man inhuren. En als hij in de stad draaide, zaterdags en 's woensdags, draaiden ze muziek in de stad, dan kwamen ze ook naar mijn moeder toe om te eten. Dus daar moest dan ook voor gezorgd worden. Dus daar ging best veel geld aan weg.

(G2) Maar dat deed ze wel allemaal.

(G1) Ja, ze was daar goed voor, ze zorgde er ook goed voor. Maar dat kostte wel veel centen. Want die jongens die hij inhuurde, die konden wat eten...

(I1) Ja, dat zijn waarschijnlijk jonge knapen en die konden aardig...

(G2) Ja, die lustten wel wat.

(I1) Maar toen is uw tweede vader, is koopman geworden, begreep ik. Maar wat is een koopman, wat deed ie?

(G1) Nou, mijn vader komt uit een gezin waar het allemaal koopmannen waren. De een liep met pannen langs de deur, en de ander liep met dat langs de deur. En mijn vader haalde de lorren op.

(I1) Lorrenboer. Ja, tenminste, zo werd het bij mij thuis genoemd.

(G1) Ja, je zag het niet van hem af, het was een heertje. He, ja, je zag het niet van hem af.

(G2) Nee.

(G1) Nee, dat je zei, wat loopt daar een armoedige vent, nee. En dat hebt ie altijd gedaan, he.

(G2) Heel lang hebt ie dat gedaan hoor.

(G1) Toen de oorlog erin kwam, toen is ie ermee gestopt. Toen is ie ermee gestopt. Nou, en toen was mijn moeder en toen hebben we er een zusje erbij gekregen. Zodoende hebben we nog een klein zusje.

(G2) Nou, ze is nu ook een grote meid hoor.

(G1) Toen kregen we er een zusje bij.

(G2) En we dachten een jongen, dachten wij, wij hadden graag een broertje. We wilden een broertje.

(G1) Maar er zijn niet meer kinderen gekomen, bij drie is het gebleven.

(I1) Want als u terugkijkt naar uw jeugd, hoe heeft u dat ervaren? Nou, u bent een paar keer verhuisd, kunt u zich niet meer herinneren de scheiding, school?

(G1) Maar die scheiding, daar waren wij te jong voor. Daar hebben wij helemaal geen besef van gehad. Enkel, we wisten niet eens dat we een vader hadden gehad, moeder verzwegen alles voor ons, moeder verzwegen alles voor ons. Maar het is eigenlijk uitgekomen, omdat hij ons op stond te wachten aan school. En dan zeiden we dat tegen m'n moeder: "Er staat iedere keer zo'n nette meneer op ons te wachten", het was een hele heer en hij keek. En dan zei m'n moeder: "Dat is een postbode..."

(G2) Postbode, moeder zei altijd postbode.

(G1) "Dat is een postbode", zei ze dan. En wij geloofden dat. En dan zeiden we: "Moeder, de postbode was er weer". En dan gaf ie een enveloppe en dan gaf die snoepjes voor ons. En dan gaf die kleren voor ons. Dat vonden wij wel vreemd, dat een vreemde man dat aan je geeft. Maar toch niet dat het tot ons doordrong, dat. Onze mannen zeggen nou, tenminste onze kinderen zeggen nou, mijn zoon dan: "Ma, dat is uw vader geweest. Een vreemde man komt toch niet op school staan en die geeft je toch niet van alles?" Maar wij zijn altijd in de veronderstelling geweest: mijn moeder had zo'n indruk op ons en dan geloof je alles wat ze zei. Dat we altijd hebben geloofd dat het een postbode was.

(G2) "De postbode, moeder, de postbode was er".

(G1) En dan zei ze verders niks hoor. Ze heeft nog nooit gezegd: "Dat is je vader", dat heeft ze nog nooit gezegd. Maar hij is immers jong overleden, dus dat is toen voor ons helemaal verwaterd. En daar hebben we gewoon niet meer aan gedacht, over die postbode.

(I1) Maar het leven gaat door he?

(G1) Maar dan heb je zelf kinderen, en die gingen, dan zat je met je kinderen te praten, nou, dat is je vader geweest. De postbode komt je toch niet om de zoveel tijd opwachten, dat ie je wat geeft. Dat is je vader geweest.

(G2) Dat zegt mijn zoon ook. "Dat is je vader geweest, mam". Het was altijd een heertje, he Rina, een nette man.

(G1) Een hele nette man. Ik keek echt tegen hem hoe die ons op stond te wachten, en groot, die postbode.

(G2) "Ik loop weg hoor voor de postbode", zei ik dan, "ik loop weg"; maar dan roepen.

(G1) En dan riep ie ons: “Kom!”

(G2) En dan.....

(G1) Zeker weten.

(I1) En we zijn nu ook bij school aangeland. Hoe hebben jullie de lagere school ervaren? Hoe vond je dat op school, naar school gaan?

(G1) Goed, ik heb geen last gehad. Ik kon heel goed leren. Nee, dat ging allemaal goed he.

(G2) Nee, geen hekel aan school.

(G1) Ik ben nog nooit naar school gegaan dat ik dacht: he, ik heb geen zin.

(G2) En leuke juffrouws. Juffrouw Zwart. Lief mens he? En juffrouw Tuk. Die kwam naar moeder toe voor een jurkje te geven voor Greetje.

(G1) Toen Greetje was geboren. Toen zaten wij al op school.

(I1) Want jullie hebben niet bij elkaar in de klas gezeten, neem ik aan.

(G2) Nee, nee, zij was een jaar ouder, een klas hoger.

(I1) Maar wel dezelfde juffrouws gehad?

(G1) Dezelfde juffrouws hadden en de meesters.

(G2) Meester Beleden, meester Beleden en meester Van der Heijden en Schoneveld. Toch is het een leuke tijd geweest.

(G1) Ja, want als je op school zit, dan denk je weleens, he, maar het is toch je leukste tijd, echt waar. Ja, want zodra je van school af komt, dan, ja, we hadden zeven klassen doorlopen, dan was het werken. Moest je geld verdienen.

(G2) Ja, zo was het vroeger.

(I1) Want was er, vroeger, hebben jullie geen Huishoudschool gedaan?

(G1) Nee, het was de zevende klas.

(G2) M'n moeder was ervoor in dat we gingen werken. Ik had een betrekking in...

(G1) Jij zat toen in die smalle straat tussen de Breestraat en de Langebrug.

(G2) Ja, en daar werkte ik, Rina. Ja, toen was ik een keer zo moe he, dat ik, was ik in bed gaan leggen bij die mevrouw. Die waren er niet: toen was ik zo moe. Ben ik op bed gaan leggen boven. Was ik in slaap gevallen. Was ze thuisgekomen, lag ik te slapen in bed.

(G1) Ja, maar je moest heel wat doen...

(G2) Ik moest heel wat doen, Rina. Er waren veel kinderen. Zaterdags ook, moest ik ook werken, zaterdags. En ik was nog jong natuurlijk, ik was moe, ik was heel erg moe. En ik zag dat bed, en ik dacht: effe legge. Ik was weggezakt. Ik schaamde me wezenloos.

(I1) Zei ze er wat van?

(G2) Nee. "Heb je lekker geslapen?", zei ze. Zo werd ik wakker. Nou, ik had zo'n hoofd van schaamte, echt waar.

(I1) Hoe oud was u toen?

(G2) Wat zal ik geweest zijn, 15 jaar?

(G1) Goed 15 jaar, ja.

(G2) Ik deed veel hoor en boodschappen, alles deed ik voor d'r.

(G1) Vroeger had je het niet makkelijk hoor, als je in een gezin ging.

(G2) En ze hadden vier kinderen. En die bracht ik naar school, dat deed ik allemaal. Ik zorgde helemaal voor die kinderen. Ook met eten en alles.

(G1) Jij had het zwaarder als ik. Ja, dat was haar vader.

(G2) Ik heb het er nog warm van!

(G1) En ik werkte bij die vader van haar.

(G2) Ja, dat weet ik.

(G1) Ja, ik had het veel makkelijker.

(G2) Maar ik heb wel lekker geslapen, ene keer is dat gebeurd.

(I2) Waarom had u het makkelijker?

(G1) Ik had er niet zoveel werk. Die eisten niet zoveel van me. Maar die een waar zij zat, ja, die was niet makkelijk, die eiste heel veel. Voor een jong meisje veels te veel. Wat ze allemaal moest doen.

(G2) En toen had moeder het in de gaten dat ik zoveel moest doen en toen heeft ze me weggehaald.

(G1) Toen heeft ze je weggehaald.

(I1) Toch wel?

(G1) Ja, ja, dat vond dan toch niet goed. Ze eiste teveel, veels te veel van haar.

(G2) En ik deed ook alles voor haar.

(G1) Soms moest zij dan met die vier kinderen boodschappen gaan doen, nou, zelfs als meisje, dat is toch

allemaal veel te zwaar. En op die vier kinderen letten en dan ook nog boodschappen.

(G2) Ik huil er nog van.

(G1) Maar toen werd moeder boos, dat vond ze een beetje te ver gaan.

(G2) Maar wat deed ik toen?

(G1) En toen ben je daar vandaan gegaan en toen ben ik ook weggegaan. En toen zijn we naar het Levendaal gegaan. Toen zijn we naar Sanders gegaan.

(I2) We? Allebei? De zeepfabriek?

(G1) Zijn we allebei naar toe gegaan. En toen, daar hebben we een hele tijd gewerkt. Hebben we ook hard moeten werken. We stonden aan de lopende band. Ja, ook hard moeten werken.

(I1) Want dat was dan inpakwerk, want u zegt lopende band. Werd er zeep gemaakt?

(G1) Ja, het was een zeepfabriek. Prettig werk hoor.

(G2) En droog, maar wel hard werken. En toen zijn we later weggegaan.

(G1) Toen zijn we daar ook weggegaan, na jaren. En toen zijn we naar de wolfabriek gegaan. Parmentier [Parley-wol]. Op de Schelpenkade. Daar hebben we gewerkt tot aan ons trouwen.

(I1) En hoe lang was dat ongeveer?

(G1) Nou, ik ben heel jong getrouwd. Ik was 18 jaar en had ik al een zoon.

(I1) Dat is inderdaad...

(G1) Maar zelf altijd voor hem gezorgd, want daar had ik een moeder na, hoor. Ik kwam thuis uit het ziekenhuis met m'n zoontje en de volgende ochtend zegt ze: "Kom bij me staan", en zij ging hem wassen. "Ik doe het ene keer, morgen doe je het zelf". En vroeger was het luiertjes wassen. Ik doe het ene keer voor en de volgende keer doe je het zelf. Ja, dat was moeder. En doen hoor.

(G2) Je deed het.

(G1) En niet durven zeggen: "Moeder, zou u dat effetjes willen doen, ik weet nou niet hoe ik dat moet doen". Nee, als ze iets tegen je vertelde en ze deed het voor, dan moest je daar wel op letten. Je moest je oogjes de kost geven. En oortjes.

(I2) En waar was de vader van het kindje?

(G1) Bij me.

(I2) Oh, die was erbij, u was al getrouwd. Eerst getrouwd en toen een kindje gekregen...

(G1) Ik ben in november toen getrouwd, 14 november, en 7 maart werd die geboren.

(I1) Weet u nog in welk jaartal u getrouwd bent?

(G1) In ben in '7, Koos is in '47 geboren en ik ben in '46 getrouwd, na de oorlog. Ik ben heel wat jaren getrouwd geweest.

(I1) Even kijken '46, ja, was u 16, 17 jaar.

(G1) Ik was 15 februari 18 geworden en 7 februari werd ie geboren.

(G2) Met een zoon.

(G1) En een jongen. Nou, dat is wat geweest. Drie meiden en een kleinzoon, een jongen. Jeetje.

(G2) Koosje is echt verpest hoor.

(G1) Ja, m'n zusje, die jongste, hij was nogal een lief jongetje. Hij liet zijn eigen veel slaan. Hij liet alles, hij was heel lief. Nou, dan lag ze te loeren en dan lag ze op de grond in de gang om te kijken of ze hem niet sloegen. Ja, ze waren allemaal stapel op hem.

(I1) En hoe heeft u uw.. Ik kom zo meteen bij u, want u bent ook getrouwd. Maar hoe heeft u uw man leren kennen?

(G1) Dat is gebeurd, hm, eh, net na de oorlog, met de buurtfeesten. Dan had je door heel Leiden, dan was daar een buurtfeest en dan daar. Toen de oorlog afgelopen was.

(I1) Oh, na de oorlog.

(G1) En toen heb ik hem ontmoet. En ik zal u vertellen, ik had een grote hekel aan 'm. Echt. Ik was echt gek op een andere jongen. En ik kreeg niet de kans van 'm dat ik bij die jongen kwam. En dan zei ik tegen haar, wij waren altijd samen, wij zijn altijd vriendinnen geweest, dan zei ik: "Daar heb je die rotknul ook weer".

(G2) En toen werd het haar man.

(G1) Ja, maar hij is vol blijven houden, tot ik, ja...

(G2) Ging die met je dansen, wat was ze kwaad. Ging die met d'r dansen voor dat feest, was ze witheet.

(G1) Nee, ik wou hem helemaal niet. Ik vond, nee, zei ik, dat rotjong...

(G2) Ja, maar je bent toch van hem gaan houden.

(G1) Ja, maar dat bedoel ik, hij bleef me gewoon vast blijven houden, hij bleef me achterna zitten, bleef me achterna zitten. Dus het is mijn man geworden. En tot zijn, het wordt nou met juni 26 jaar dat ie overleden is, dus ik ben al heel wat jaren weduwevrouw. Het is altijd goed geweest hoor.

(I1) Mooi.

(G1) Wij hebben twee kinderen bij elkaar gekregen. M'n zoon was drie en een half jaar en toen kreeg hij een zusje. Ik heb twee kinderen, een dochter en een zoon.

(I2) Rijkeluiwens. Ik wil heel even vragen: U bent in '46 getrouwd. Dat stukje oorlog gaan we nog even

naar terug. Hoe was dat voor u als kind om de oorlog mee te maken?

(G1) Nou, wij hebben het in de oorlog niet slecht gehad. Wij hebben een vader gehad, die met zijn eigen leven gespeeld heb. En dat maar voor eten, te drinken in huis en dat voor de kinderen. Wij zijn geen ene avond in de oorlog zonder eten naar bed gegaan.

(I1) Nou, dat is knap, denk ik.

(G1) Hij heb gespeeld met zijn eigen leven. Hij had een persoonsbewijs, die had hij laten vervalsen. Dat had hij laten vervalsen, want hij heeft vaak moeten vluchten voor razzia's. Hij heeft nog eens een dag gehad, hebt die, ik weet niet hoe lang, in een sloot gelegen. Was er ook razzia.

(G2) Hij kon dat ook kopen.

(G1) Maar hij heb altijd gezorgd dat er eten was. Altijd, wij hebben nooit zonder eten gezeten. Dus wij hebben aan de oorlog, hebben wij echt niet, op dat gebied van honger wat je hoort van kinderen, dat er altijd honger was.

(G2) Maar dat was er wel bij die andere kinderen.

(G1) Ik zal je vertellen: er was, in de familie van mijn moeder waren er ook bij, die hadden honger en dan pikten wij voor de jongens, mijn neefje, ja, dan had die honger. En dat vonden wij zielig, dan pikten wij brood.

Een stukje geroezemoes, onverstaanbaar.

(G1) En mijn vader had volop shag. En dan had mijn moeder nog een broertje, d'r jongste broer, die vroeg: "Meiden, heb jullie vader nog een beetje shag voor de oom?"

(G2) He, Rie, in bed onder het kussen stopten we het weg.

(G1) Ja, want als ze het gezonden hadden, onze vader of moeder, dan hadden we op onze donder gekregen, want hij moest er veel van hebben?

(I1) Want weet u ook hoe hij dat gedaan heeft gekregen om altijd maar eten voor jullie te krijgen?

(G1) Ja, mijn vader had heel veel contacten. Mijn vader zijn vader zagezegd is ook altijd een koopman geweest. En die kon heel veel boeren. En mijn vader was als jongetje met die vader meegegaan. Dus hij zocht al die oude boertjes op, waar ze vader, wat en ze vader dan? Vaders vader dan, wat die ook niet bij ons bracht. Dat die zoveel kreeg, en die waren nog maar saampjes.

(G2) Bruine bonen.

(G1) Bruine bonen. Van alles. Grote bonen, van alles. En dan bracht die het bij ons. Dus wij hebben nooit echt, dus wij kennen niet zeggen: wij hebben honger gehad. Echt niet.

(G2) Wel angsten voor de bombardementen.

(G1) Ja, maar niet wat honger betreft.

(I1) Want wat hebben jullie gemerkt in de stad zelf van de oorlog. Waren hier veel Duitsers of ...?

(G1) Jawel, wij woonden toen in de Voorste Zandstraat, dat was een straat tussen de... Daar hebben we... We hebben eerst in de Westhavenstraat gewoond met m'n moeder en toen zijn we daar naar toe gegaan. Naar de Zandstraat. We woonden dus vlak over de Lichtfabriek. En daar zaten de Duitsers, dus daar hadden we altijd last van de Duitsers. Die hielden altijd die straatjes in de gaten, dat wel.

(I1) Want dat was dan ook link voor uw vader?

(G1) Ja, jazer. Want we hadden een buurman, die dorst zichzelf niet eens te laten zien.

(G2) Dan werd er een briefje op de deur geplakt: niet thuis. Echt waar. Dat was de buurman. Niet thuis.

(G1) Dan keek ie boven uit het raam.

(G2) Dat is waar hoor. Ja, nu lach je er om. Maar het is echt.

(G1) En dat waren buurtjes, die hadden een jong kind. En die hoorden we toen huilen. En toen zei m'n moeder: "Van de honger, dat kind huult van de honger". Ze zei: "Ik zal een beetje meel brengen, zodat ze pap kan maken voor dat kind". En later ging mijn moeder de plaats op, ja, vroeger, toen had je geen tuin, toen had je een plaats. Toen zegt ze: "Wat denk je, ze zijn hiernaast pannenkoeken aan het bakken van dat meel".

(G2) Ja, ze werd kwaad, ze ging erheen.

(G1) Ja, ze is erheen gegaan en ze zegt: "In het vervolg maak ik het zelf en dan haal ik je kind en dan voed ik het wel". Dat vond ze zo min: terwijl het kind lag te huilen van de honger, dat hun er pannekoekjes van gingen bakken.

(I1) Voor zich zelf?

(G1) Voor zich zelf. Dat was heel gemeen. Maar daar hebben ze ook geen tweede keer geen kans meer voor gekregen. Het kind kreeg het wel, maar van mijn moeder. Niet meer van haar eigen moeder.

(I1) Zullen we even een korte pauze inlassen?

(I1) Mevrouw Van 't Wout, nu bent u aan de beurt. U bent ook getrouwd.

(G2) Met een hele lieve man. Ik had geen hekel aan hem.

(I1) U had geen hekel aan hem, net zoals uw zus. Hoe heeft u hem leren kennen?

(G2) Ook door de feesten, mevrouw. Het was een heel jong ventje toen ie bakker was, he? Koos was bakker.

(G1) Maar jij was ook een jong meisje.

(G2) Ik was 15 jaar toen ik met hem mee ging en trouwde, denk... Ik was 20 jaar toen ik trouwde. En toen zei m'n vader: "Als ik hem tegen kom, verzuip ik hem". Weet je nog, Rina?

(G1) Omdat je nooit luisterde, dat je te laat thuis kwam. En daar hadden ze een hekel aan. Want als ze

zeiden: “10 uur thuis”, dan moest je 10 uur thuis wezen.

(G2) Al was je maar 5 minuten te laat, dan was het raak. Me vader zegt: “Als ik hem tegenkom, verzuip ik 'm, die jongen”. Ja, echt waar, zo kwaad was ie.

(G1) Ja, hoe kwam dat? Er was een nachtfilm en daar zouden vader en moeder heen gaan. Vertel maar zelf verder.

(G2) Ze gingen naar de bioscoop, mijn vader en moeder. En ik zeg tegen mijn vriend, tegen me vrijer dan, ik zeg: “M'n vader en moeder gaan naar de film, dus we hoeven niet vroeg thuis te wezen”. En Rina leg in bed, die doet wel voor me open, zeg ik tegen 'm.

Maar wat wou nou. Ik was nog niet thuis en m'n moeder ging niet naar de film, omdat ie er niet was. Dus die bleef thuis en mijn vader ook. Dus ik kwam laat thuis. Ik tik op het raam van mijn zus en: Rina, Rina, ik ben het, doe je open voor me. Nou meid, de deur ging open en in ene keer werd ik aan mijn mouw, uit mijn jas getrokken. Dat is gebeurd. In ene keer werd mijn mouw uit mijn jas getrokken, hè Rina, en eerlijk waar, in ene keer eruit getrokken. Zo werd ik naar binnen getrokken. Ik heb de hele week binnen moeten blijven. Ik mocht niet meer weg. Woedend, woedend was ze. En ze gingen niet naar de film.

(G1) Nee, ze waren niet gegaan. En vader maar zoeken, waar je hebt gestaan, dat weten ze niet.

(G2) Overall is ie geweest, vader.

(G1) Nou, als ie je had gevonden, ik denk wel dat die die jongen een paar dreunen had gegeven.

(G2) Rina, hij had hem in de Oude Singel gegooid, dat weet ik wel zeker. Hij was witheet, mijn vader. Terwijl we zo'n leuke nacht tegemoet gegaan naar een mooie film en toen hadden we niks. Oh, wat was hij kwaad en een hele week binnen blijven, ik kon er niet uit, mocht er niet uit.

(G1) En zij dachten: Rina is er en Rina doet de deur voor me open.

(G2) En ik tikken tegen het raam: Rina, doe effe open, doe effe open voor mij. Maar Rina deed niet open, maar mijn moeder deed open. Nou, het was raak.

(G1) Ze was streng.

(I1) Maar het is goedgekomen, want u bent met hem getrouwd.

(G2) Ja, ik ben met hem getrouwd. Ik heb twee zoons.

(I1) Twee zoons.

(G2) Een jongen van 5, bijna 65, in de maand april, en een jongen van 64, de jongste. En Bart was 7 jaar en Koos was 6 jaar toen ik mijn man verloor. Aan een hartverlamming. Heel erg geweest. En toen heb ik een broer verloren.

(G1) Ik had immers geen broers. Hij was heel jong, toen die bij ons in huis kwam. En het was zo'n hechte band.

(G2) En Koos, kon geen kwaad, hij heette natuurlijk Koos, hij kon geen kwaad doen, he Rina, toen die eenmaal binnenkwam. Kon ie nooit geen kwaad doen.

(G1) En er is wat op hem gescholden, dat je zo lang weg bleef. Hij kreeg altijd de schuld.

(G2) Hij kreeg de schuld. Maar die ben ik toen verloren met twee kinderen, dat is heel erg geweest. En het geeft je geen gevoel meer waar je bent, met alles. Vreselijk. Maar gelukkig deden de jongens het fijn, he. Twee hele lieve jongens. Geen druktemakers, echt niet nee. Alle twee niet. Ik heb hele lieve kinderen, geen schreeuwers. Altijd bezorgd, heel erg. Als Koos binnenkomt, dan denk ik, oh Koos, m'n jongste zoon; moedertje, ik ben blij, blij dat ik weer bij je ben. Lief, heel lief.

(I1) Lief, en heeft u, want uw man was bakker begreep ik, he?

(G2) Ja, een eigen bedrijf heeft ie gehad.

(I2) Waar?

(G2) Op de Morsweg. Daar had je vroeger een bakkerij van Kuipers. Kent u dat?

(I1) Nee.

(G2) Nou, dat heeft ie overgenomen, toen. Ja, en toen zei de arts ook: van werken ga je niet dood. Van dat hard werken, dat heeft zijn hart niet kunnen verwerken. Hij heb heel hard gewerkt om dat er bovenop te krijgen. Ja, en dat gebeurde 's morgens vroeg, ja, hij kon niks meer zeggen. Hij riep me alleen maar met z'n handen. En toen liep ik gauw naar m'n buurvrouw die naast me woonde, die zat in de verpleging, en toen riep ze Van Binnendijk. En toen riep ze, en ik zei: "Mevrouw, ach, kom 's even mee, want me man is niet goed". Toen kwam ze mee naar boven en ze keek ernaar: "Ik moet u van vertellen: uw man is dood". In drie minuten tijd. Dat is heel erg geweest, mevrouw. Heb ik zes weken mijn ouders bij me gehad. Veel steun aan gehad natuurlijk, want je hebt het heel zwaar. En op een gegeven moment had ik het zo zwaar te pakken en ik denk, nou, ik had zelf toentertijd een televisie staan en ik stuurde mijn kinderen met 5 centen bij de buurvrouw om te kijken. Ik denk, nou, m'n verdriet zit niet in de televisie. Ik doe mijn kinderen tekort en dat zou mijn man niet leuk gevonden hebben. En toen dacht ik erover en toen zeg ik tegen m'n moeder: "Ik wil wat zeggen tegen u". Ze zeg: "En dat is kind, vertel, het is?" "Ik wil heel graag met de jongens weer alleen wezen". "Fijn te horen", zeg ze. En als je vader thuis komt, want m'n vader kwam ook bij mij om te eten en slapen bij mij ook. "Als je vader thuis komt, zegt ze, dan moet je het tegen je vader ook maar vertellen". En toen kwam me vader thuis om half zes en toen zei ik: "Pa, ik wil wat zeggen, ik heb het tegen moeder ook al gezegd". "Vertel het maar, kind, wat je wil zeggen?" En toen vertelde ik wat ik tegen me moeder had gezegd. Hij zegt: "Fijn om te horen. Mocht het zo wezen dat je hulp nodig hebt, als we terug moeten komen, komen we terug". En ze hebben nooit meer terug hoeven komen. Altijd met mijn jongens alleen geweest. Ja, ja, en de jongste jongen, de eerste die de deur... Koos die trouwde. Had ik alleen nog Bart thuis en die zat bij de politie. Bij de Rijkspolitie zat Bart. En die trouwde een jaar later. Dus die moeder heb zoveel offers voor ons gebracht. Was er nou een goede man gekomen wij een Dat is een vak? voor mij geweest hoor om dat te doen hoor. En toen kwam er een andere man en dat ging niet lekker hoor, heel moeilijk, heel moeilijk. Ik zag verschil zo, weet je.

(I2) De vergelijking met uw eerste man?

(G2) Ja, heel erg, heel erg. Als ik wat nieuws had gekocht, een jurk of een rok of wat ook, hang ik het gewoon in de kast. Niet zeggen tegen hem: "Ik heb wat leuks gekocht", dat deed ik niet. En als ik het dan aan had, zei ie: "Is ook leuk, wat je aan hebt. Pas gekocht of zo?" Ja, maar Bart wel altijd kwaad, de oudste jongen. "Moeder, hij werkt voor u, dan mag ie ook weten dat je iets koopt. Waarom mag hij dat dan niet weten? Dat moet je niet doen, zei die". "Nee, Bart, ik zal het niet meer doen". Maar de dokter zei toen tegen mij: "Je bent te lang alleen gebleven, dat is de oorzaak".

(I1) Want u bent met die meneer getrouwd geweest?

(G2) Ja, en die werkte bij de Hoogovens. Haar man ook. Maar hij zat op de hijskraan bij de Hoogovens, dat ze in die schepen gingen, weet je wel. Dat deed hij.

(I2) Maar de Hoogovens in IJmuiden?

(G2) Ja.

(I2) Dan gingen ze van Leiden met wat naar..?

(G1) Met de bus, met de bus werden ze opgehaald. Volcontinue hoor. Ook weekenden.

(G2) En de feestdagen, Rina.

(G1) Ja, alles. Ze hebben daar, tenminste mijn man heeft daar met heel veel plezier gewerkt.

(G2) Zeker, zeker.

(G1) Ik hoorde hem nooit klagen, hoor, als die naar werk moest of als hij feestdagen... Vond ie vervelend voor ons, maar niet dat ie zei:

(G2) "Ik zie er tegenop", nee.

(G1) We hebben altijd mannen als harde werkers gehad. Ze hebben altijd goed voor hun gezinnetjes gezorgd.

(G2) Zeker, we mogen niet klagen, Rina.

(G1) Nee.

(I1) En wat, hoe was dat voor u, want u zegt uw man was jong overleden, u zat met twee kleine kinderen. Heeft u gewerkt, want vroeger had je nog geen Weduwepensioen volgens mij?

(G2) Ik heb altijd, je had dat toen al.

(G1) Ja, toen was het er al.

(I1) Oh, toen was het er al.

(G2) Ja, ik heb er ook altijd bij gewerkt hoor, heb ik ook gedaan.

(G1) Je had een weduwepensioen.

(G2) Ja, ik had een weduwepensioen.

(I1) Dus financieel was zeg maar redelijk goed.

(G2) Redelijk goed, waar ik van kon bestaan met de kinderen. Ja, dat was...

(G1) Je had geen armoe.

(G2) Nee, Rina, nee, echt niet, nee, nee.

(I1) Nou ben ik benieuwd, he, want jullie zeggen van: wij trekken altijd heel veel met elkaar op en hierzo, hoe was die tweede man, eh, was dat ook makkelijk dat jullie met elkaar omgingen?

(G1) Ja, maar wel anders, want dan ben je weer zoveel jaar ouder, he. Toen zij van haar man, tenminste van haar vrijer, en ik, toen waren we nog jong, dat was heel anders. Wel dat die man, ik had geen hekel aan hem en deed heel gewoon, ook het was gewoon gezellig. Hij ook tegenover mij, maar die vriendschap is toch heel anders, want ik beschouwde haar man als m'n broer.

(I1) Dat is gewoon anders.

(G1) Ik was de laatste klant met van de bakker van zijn werk, was ik zijn laatste klant. En dan kwam die bij me en in de winter als het heel erg koud was ging die lekker bij de kachel zitten en ging die z'n boekje helemaal hier. En een bakkie koffie. Het was gewoon een broer van me, heel anders, die tweede man.

(G2) Die tweede man was niet sterk voor ons, nee. Een hele goede man ook voor mijn jongens, hoor. Want dat is ook belangrijk, vooral voor mijn kinderen was hij heel goed.

(G1) Hij was af en toe een beetje te goed.

(G2) Hij was een hele goeie man, Rina, hele goeie man. Als die naar Bart ging, ging die eerst een kilo kaas halen voor Bart. Bij de boer ging ie dat halen. Maar die heb ik moeten verloren: longkanker.

(G1) Hij heeft ook nog een hele tijd geleden ook, die jongen.

(G2) Ja, Rina, heel lang.

(G1) Heel lang. Zeker een jaar.

(G2) Langer misschien, ruim een jaar, denk ik. Ja, ja, allemaal narigheid, he. En dat is niet prettig. Een mens kan een hoop meemaken, ja toch?

(I1) Ja, naar mate je ouder wordt kan je steeds meer dingen meemaken, natuurlijk.

(G2) Ik weet niet hoe u dat ervaart, maar ik heb een hoop narigheid gehad, natuurlijk. Wat je alles he ook toch moet accepteren.

(G1) Dat je alles alleen moet verwerken, dat je niemand hebt. Ja, je hebt wel je ouders, maar dat is toch heel anders dan dat je met een man praat. Dus als je geen man meer hebt moet je dat alleen verwerken. En al heb je grote kinderen, je wil toch je kinderen daar niet mee belasten. Dat doet een moeder niet en dat is juist het moeilijke.

(G2) Dat was een moeilijke tijd, echt waar.

(I1) En hadden jullie steun aan elkaar?

(G1) Ja, dat wel.

(G2) Zeker, en de familie, allemaal, Rina, jouw kinderen ook.

(G1) De band is altijd heel goed geweest. Mijn kinderen gingen iedere zaterdagavond naar Tante Annie.

(G2) Ja, ja, allemaal iedere zondag, zaterdagavond.

(G1) Iedere zaterdagavond. Dan hadden ze schik met elkaar, kaarten met elkaar, leuke dingen doen met elkaar. De band is altijd heel goed geweest. Nooit van ruzie, he?

(G2) Nee.

(G1) Als je weleens hoort van families moeilijkheden, elkaar niet uit kunnen staan.

(G2) Heb ik niet gekend, hoor.

(G1) Of dat ze elkaar iets misgunnen, nee, dat komt in onze familie...

(G2) Iedere zaterdag waren ze bij mij. Was, ze vonden dat prachtig als ze bij me kwamen. Waren ze groot in Noordwijk.

(G1) Toen woonde je met Arie in Noordwijk.

(G2) In Noordwijk kwamen ze, ook in Noordwijk, ja.

(G1) Nee, daar hebben we nooit geen moeite gehad. Gelukkig niet, nee. Dat, want dat hoor je hier, zoveel die ruzies allemaal. Dat is ook niet leuk.

(G2) Nee, dat is niet prettig, hoor.

(G1) Dat kan je niet voorstellen als je dat zelf niet hebt.

(G2) Zou je er dan mee te koop lopen?

(G1) Nee, dat helemaal niet, dat doen wij niet.

(G2) Alles wordt maar op tafel gegooid. Alles wordt verteld ook. Nee, daar hou ik niet van.

(I1) Nee. Ik ga heel even, want u, net kaartte u aan, dan kwamen we bij elkaar en dan gingen we kaarten en zo. Kunnen jullie herinneren, ook uit de kindtijd, dat er feesten gegeven werden thuis? 3 Oktober bijvoorbeeld, deden jullie daar aan mee? Andere feesten thuis? Kunnen jullie je daarvan nog wat van herinneren?

(G1) 3 Oktober werd wel gevierd. En net zoals Pasen, Pasen ook, zoeken met eieren, ja, dat ook wel.

(G2) Ja, dat werd gedaan.

(G1) Ja, er werd overal wel rekening mee gehouden, met festiviteiten. Niet dat we dansten, dat niet.

(G2) Maar ook niet van dronkemanstaal hoor, nee, nee, nee.

(I1) Nee, dat werd niet, werd er een borrel geschonken of absoluut niet?

(G2) Nee, nee. Ja, fris, dat wel.

(G1) Maar voor de rest niet. Mijn man heb nooit gedronken. Mijn man zijn vader, dat was een alcoholist. Die heb heel veel leed en verdriet in zijn jeugd meegemaakt. En die heb altijd gezegd: “Wat ik heb meegemaakt als kind zal ik mijn eigen kinderen nooit aandoen”. En dat heb ie niet gedaan. Nee, nee.

(I1) Want heeft u dat ook ervaren, dus het alcoholisme van uw schoonvader? Heeft u dat meegemaakt?

(G1) Ja, ja, dat heb ik ook nog gezien. Niet dat de kinderen armoe hadden hoor, want er was geld plenty. Er was van alles, maar enkel de drank. En er waren vijf kinderen, vijf jongens en een dochter, dus daar was vaak van dik hout zaagt men planken. Ja, hij had ook nog een paar broers, die ook heel erg dronken, en dat kon ie niet uitstaan. Dan zei ie: “Ze hebben zelf zoveel leed meegemaakt. Ze doen het nu ook weer hun eigen kinderen aan”.

(I2) Maar slaan? Wat moet ik me daar iets bij voorstellen?

(G1) Ja, m'n man kreeg slaag ook. Ja, daarom zei ie ook: “Ik zal mijn kinderen nooit aandoen wat ik heb meegemaakt. Hij heeft het nooit gedaan. En ik heb een zoon, die drinkt ook niet. Die heeft het niet van zijn vader gezien.

(G2) Mijn zoon ook niet. Mijn zoon, die drinkt een glaasje advocaat.

(I2) Wat zegt u nou?

(G2) Advocaat met slagroom.

(G1) Ik heb een kleinzoon, ik heb een kleinzoon, de zoon van mijn zoon; als er een verjaardag is en ze zeggen: “Maikel, wat wil je drinken?”, dan zegt ie: “geef maar een advocaatje met slagroom”. Ja hoor, drinken niet.

(I1) Nee, maar een advocaatje met slagroom kan ook heel lekker zijn. Ik doe het zelf ook nog wel eens.

(G2) Ik ook hoor. Een glaasje advocaat vind ik lekker. Heerlijk, ja toch?

(I1) Maar wat ik begreep, jullie vierden wel verjaardagen, denk ik, en zo. Maar echt dansen en...

(G1) Nee, dan kwam de familie bij elkaar met verjaardagen. Was heel gezellig, maar niet op een danserige manier. Gewoon gezellig met elkaar, gezellig praten met elkaar.

(G2) Van alles was er, gebakje en van alles en nog wat.

(G1) Dat was er, lekkere hapjes wel, maar niet dat je zei: nou, ze vallen om van de drank. Dat was er niet bij.

(I1) Nee, nee.

(G2) Ook niet bij mijn moeder, ook nooit.

(G1) Nee, bij mijn moeders familie ook niet. Nee. Het was niet alleen enkel bij ons, maar ook niet bij de familie van moeder.

(I1) Want wat hebben jullie zoiets wel... Nee, ik ga eerst even wat anders vragen. Jullie hebben verteld van: wij waren zussen, maar eigenlijk ook vriendinnen. En als ik me niet vergis hebben jullie ook gezegd van: eigenlijk hadden we daarnaast geen andere vriendinnen. Heb ik dat goed begrepen?

(G2) Ja, altijd samen geweest.

(I1) Dus je kan ook niet zeggen van dat jullie veel bij andere mensen kwamen over de vloer, bij vriendinnetjes of zo?

(G1) Nee, wel schoolvriendinnetjes. Dat je dat schoolvriendinnetje ging halen, dat je even binnenkwam. Maar niet spelen met elkaar. Ten eerste: moeder hield daar niet van. Daar hield m'n moeder allemaal niet van. Die was heel schoon en heel netjes, dus die hield daar niet van.

(I1) Die vond dat maar niks?

(G1) We waren al heel jong toen we moesten helpen werken.

(I1) Ja, dat heb ik begrepen.

(G1) Dat heb je ook.

(I1) En zijn jullie in je tienertijd, vroeger heette dat toen tiener, of niet? Toen jullie zo'n 15/16 jaar waren, gingen jullie wel uit of was dat...

(G2) Gingen we naar Ruteck's.

(I2) Oh, Ruteck's.

(G2) Ken je dat?

(I2) Dat is een heel bekende naam.

(G1) Dat was voor, Ruteck's, dat was op de Stationsweg [nrs. 7-9].

(G2) Helemaal alleen en dan namen we Greet ook mee, dat kleintje, mee.

(G1) Dat zusje.

(I1) Ja, en wat gingen jullie daar dan doen?

(G1) Dan dronken we daar een sapje. En dan zaten we daar met Greetje te spelen, het was daar gezellig.

(G2) Daar gingen we dan heen.

(G1) Dat was op de Stationsweg.

(I1) Dat is er nu niet meer, he?

(G1) Nee, nee.

(I1) De naam komt me wel bekend voor.

(G1) Ja, Ruteck's, en het is ook Heck's geweest. En daarnaast was er een cafetaria, daar kon je lekkere hapjes bestellen. Dat hoorde, die twee zaken hoorden bij elkaar.

(G2) En daar kochten we ook wat. En dan kreeg de kleine meid ook wat he, Greet, Greetje.

(I1) En hoe oud waren jullie toen ongeveer toen jullie...

(G1) Een jaar of 15 dan deden we dat al.

(G2) Een jaar of 15, 16 gingen we al.

(G1) Toen deden we dat al, heel jong.

(G2) Maar overdag was het, niet 's avonds. Nee, altijd zaterdagmiddag.

(G1) We werkten toch de hele week. En dan waren we, scheden we zaterdagochtend uit en dan gingen we naar het badhuis, want een bad had je niet of een douche. Een badhuis had je vroeger. In de Van der Werfstraat had je een badhuis en dan ging je daar naar toe. En dan kon je er eerst een poosje wachten tot je aan de beurt was en dan ging je je daar lekker douchen. En dan ging je naar huis, en dan gingen we wat eten en dan ging je de stad in. En dan namen we m'n zusje mee.

(I1) Dat was een beetje vast ritueel, begrijp ik.

(G2) Ja, dat was iedere zaterdag. Greet wist het al.

(G1) Die zat al op ons te wachten.

(I2) En zondags, zondags?

(G1) Nee, dan niet.

(I2) Thuis blijven, spelletjes doen met elkaar?

(G1) M'n moeder was geen spelletjesvrouw. Meestal werd er dan even gekaart. Niet klaverjassen, dat kennen wij niet. Een en dertigen.

(G2) Een en dertigen en pesten.

(G1) En voor de rest gewoon thuis.

(G2) En als ik nat ging, dan zei vader altijd: "An, je gaat nat".

(I1) En als we kijken naar, zeg maar, politiek en vakbonden: zijn jullie actief geweest in de politiek of...

(G1) Nee, daar hoorden we thuis nooit wat over. Nee, nee. We gingen alles na op de televisie, dat wel, maar voor de rest niks. Nee. Stemmen doe ik ook hoor. Heb ik gisteren ook gedaan.

(G2) Dat slaan we nooit over.

(I1) Dat is een voorrecht he?

(G1) Ja, ja, en het is hier in het gebouw.

(G2) Gisteren was het in het gebouw.

(I1) Dat is makkelijk.

(G1) Je hoeft er niet eens voor naar buiten.

(I1) Maar het was naar ik begrijp: thuis werd er niet over politiek gesproken van eh...

(G1) Nee, echt niet.

(I1) Even nog over het werk, want u zei: uw tweede man had bij de Hoogovens gewerkt.

(G1) Mijn man heeft ook bij de Hoogovens gewerkt.

(I1) Vanaf het begin.

(G1) Nee, niet vanaf het begin. M'n man heb altijd eerst, ja, bij de Hoge Rijndijk had je een zijstraat, nou kan ik er niet opkomen. Geen Hoogovens, ook met ijzer hoor. Daar hebt ie als jonge jongen gewerkt. En die ging toen failliet.

(I2) Misschien de Kettingfabriek?

(G1) Juist, de Kettingfabriek, daar heb ie bij gewerkt. En dat ging toen failliet. En toen is ie, hebt ie, heeft ie gesolliciteerd bij de Hoogovens en toen is ie bij de Hoogovens terechtgekomen. Hij werkte altijd met al dat vuur, wat je wel eens ziet. Daar heb hij altijd mee gewerkt. Want in de Kettingfabriek maakte ie ook kettings voor schepen.

(I2) En ankers?

(G1) Ja, dat maakte hij toen, maar die is toen failliet gegaan. Daar heeft ie toen met zoveel plezier gewerkt.

(G2) Daar heb ie lang gezeten, he.

(G1) Ja, en toen is ie gaan solliciteren bij de Hoogovens en toen moest ie voor de tweede keer nog een keer komen voor een gesprek. En toen later werd ie opgebeld dat ie was aangenomen.

(I2) Mooi.

(G1) Daar heeft ie heel wat jaartjes gewerkt en met heel veel plezier. Ik zeg het: volcontinue, maar ik hoorde hem nooit klagen, nee, nee.

(I1) Terwijl het op een gegeven moment best wel zwaar kan zijn?

(G1) Ja, dat was het ook, nachten, 's avonds. Nou, toen mijn kinderen getrouwd waren, alle twee, en toen zegt ie: "Ik ga kijken of ik in de tweeploegendienst kan komen". Ochtenddienst en middagdienst. Hij zegt: "Want nou zit je veel alleen, nou die kinderen het huis uit zijn". En dat heb ie toen voor elkaar gekregen. Dus dan werkte die de ene week de ochtend, maar dan was ie altijd de weekenden thuis. En de andere

week daarop middagdienst. Dat is ie toen gaan doen. Hij zegt: “Anders zit je zoveel alleen”.

(I1) Nou, dat is wel fijn.

(G1) Ja, dat heb ie toen voor elkaar gekregen.

(I1) En uw man, mevrouw Van 't Wout, ik zeg er af en toe even een naam bij i.v.m. het uitwerken. Heeft uw man ook in de volcontinue gezeten, daar?

(G2) Ja.

(I1) Goed.

(I2) Ik wil iets vragen. Dat is best altijd voor ons een beetje moeilijk om aan u te vragen en als u er ook geen antwoord op wil geven, dan zijn wij even goede vrienden, maar sexualiteit?

(G1) Ja.

(I2) Toen u uw man leerde kennen en dan ga ik het eerst even aan u vragen en daarna mag uw zus vertellen hoe zij dat met haar man, vriendje toen. U leerde uw vriendje kennen en u had meteen geen hekel aan hem; u vond het wel een leuke jongen, zei u.

(G2) Een hele leuke jongen en ik hield van 'm.

(I2) U hield van hem. Nou, ik stel me zo voor dat dat met een kusje begint maar dan, hoe ging dat vroeger in uw tijd, hoe ging dat toen?

(G2) Ja, hoe moet ik dat zeggen, joh. Daar had je geen tijd voor om dat te doen. Had je geen huis voor om te vrijen en dat te doen.

(I2) Je had er geen tijd voor en geen huis voor om te vrijen en te doen?

(G2) Nee, mevrouw. Daar was m'n moeder niet voor. Gewoon op je eigen stoel gaan zitten, niet bij mekaar hoor. Dat was toendertijd zo niet. Echt niet.

(I2) Maar was het dan zo dat, voordat u ging trouwen, helemaal niks met elkaar deed? Misschien, als uw vriend naar huis ging, uw vrijer, een kusje, stiekem in de gang?

(G2) Ja, dat wel. En er werd ook wel gezegd, door m'n vader: “Maak je het niet te lang? Opschieten”. Zo ging dat hoor.

(I2) Maar van een kusje, weet ik uit ervaring, komt meer...

(G2) Komt meer, komt meer.

(I2) Hoe was dat toen in die tijd?

(G2) Mevrouw, dat deed je stiekem. Dat gebeurt toch? Laten we eerlijk zijn.

(G1) Dat is de liefde die je voor elkaar...

(I2) Juist!

(G2) Ik hield heel veel 'm.

(I2) En op een gegeven moment, nou, misschien een beetje aan elkaar betasten en zo, maar dan met elkaar voor het eerst naar bed. Ik noem het maar eventjes bij de naam. Hoe was dat in die tijd? Want u had geen vriendinnen, dus u kon er niet met vriendinnetjes over praten. Besprak u dat met uw zus?

(G2) Ja, af en toe. Maar niet over dat soort dingen.

(G1) Nee, dat deden we niet. Maar we zeiden wel tegen elkaar: doet hij dat of dat bij je. En hoe vind je dat dan? Ik vind dat niet leuk hoor.

(I2) Dat wel, ja, ja.

(G1) Ja, dat komt automatisch als je van elkaar houdt. Je zit aan elkaar, kusjes, en dan komt dat automatisch. Dat kan je bij wijze spreken gewoon niet tegenhouden. Dat is zo typisch...

(G2) En toen had je de pil nog niet.

(G1) We hadden niks.

(I2) Maar waar ik nu zo benieuwd naar ben, ik heb ook in de wijkverpleging gewerkt en dan sprak ik ook vaak met oudere mensen. Wij zijn nu, vandaag aan de dag, zeggen wij ook eerlijk dat wij als vrouw het ook wel fijn vinden en lekker vinden. Maar vroeger zei je dat als vrouw helemaal niet. De man had behoefte om iets te doen...

(G2) Ja, ja.

(G1) Maar de vrouw vond het net zo lekker hoor als u het heb gevonden. Maar die dorsten dat niet te zeggen.

(I2) Wat goed van u dat u dat zo zegt.

(G1) Dat is precies hetzelfde. Wij hadden toch ook hetzelfde gevoel dat wat jullie hadden toen we jong waren. Dat is niks anders hoor. Want als mijn vrijer maar aan mij zat, kusjes enne, ja dan gaat het wel een beetje bij je...

(G2) Werken.

(G1) Ja, ik ben eerlijk.

(I2) Nee, ik ben blij dat u dat zo zegt. Sommige oudere vrouwen zeggen: "Ja, m'n man, en vooral na een hele week hard werken, op vrijdagavond". Nou, dan wist ze van te voren al zeker, nou, dan moest het gebeuren, want die man had daar...

(G2) Die behoefte kwam onverwachts.

(I1) Kijk, goed zo.

(G2) Dat is waar, dat is waar, onverwachts.

(G1) Juist als je er niet op rekt, dat is het mooiste.

(I2) Heerlijk, he? Maar ik vraag even aan u en dan kom ik weer bij u terug. Heeft u gemeenschap gehad voordat u ging trouwen al met uw vrijer?

(G1) Ja, ja.

(I2) Maar dat wisten uw ouders niet, of vermoedden ze het misschien wel?

(G2) Nee, mevrouw, daar sprak je niet over.

(G1) Nee, want ik heb, ik zal je vertellen, kan ik, moet ik praten.

(G2) Hou je mond nou een keer!

(G1) Ik heb wat een naar leven gehad hoor, de eerste tijd, toen ze er achter kwam, dat m'n ongesteldheid, want ik moest trouwen, he? Was m'n moeder niet makkelijk voor me, want ik heb wat gehuild. En m'n opoe is wat naar haar toe gegaan om m'n moeder op haar donder te geven.

(I2) Ja, want u geeft het zelf al aan, bent u vroeger voorgelicht?

(G1) Nee.

(I2) Ik bedoel als jong meisje. Je ziet ineens iets van bloed in je broekje.

(G1) Dat werd niet gedaan. Nee, dat had je vroeger niet.

(I2) En toen?

(G1) Toen ik ongesteld werd? Nou, je moeder zei: "Oh, ik zal wel even wat voor je pakken. Doet dat maar tussen je benen" en de rest.

(I2) Er werd niet gezegd: "Je bent nu een groot meisje?"

(G2) Nee, mevrouw.

(G1) Nee, dat was toen niet. Het is nu toch heel anders. Maar dat was toen niet.

(I1) En hoe was dat dan met kinderen krijgen? Nee, nee, laat ik het anders vragen, van: als je met elkaar naar bed gaat, als je sex hebt, kan je kinderen krijgen. Wisten jullie dat? Wat u zegt van: ik was al in verwachting, voordat ik ging trouwen.

(G1) Ja, ja.

(I1) Had u dat ergens gehoord, als je met elkaar naar bed ging, dat je dan in verwachting kon raken?

(G1) Nee, nee.

(I1) Dat was een verrassing voor u?

(G1) Ja, ja, en ik zeg: ik heb het niet makkelijk gehad hoor.

(I2) Hoe kwam u er achter dat u zwanger was?

(G1) Dat m'n ongesteldheid weg bleef, daardoor kwam ik erachter. Dat vond ik zo vreemd.

(I2) En toen?

(G1) En toen zei ik dat tegen m'n moeder, ja, toen waren de poppen aan het dansen. En als ik dan, ik werkte bij Parmentier, en als ik dan thuis kwam, het eerste wat ze deed was, deed zij de deur voor me open, m'n moeder: "Heb je d'r al?" En dan zei ik, ik huilde altijd: "Nee, moeder". Werd ik gewoon naar binnen getrokken. Naar binnen!

(G2) Dat vroeg ze aan mij dan ook, hoor. Want als ik niet ongesteld was????

(G1) Ik zal je vertellen, m'n moeder was zo streng op ons. Ze had, die twee jongens van haar schelen maar heel weinig. Kwam ze naar me toe, zeg ze: "Rie, je moet hoognodig naar het ziekenhuis, want ik ben al aardig ver van de tweede". Dorst het niet eens tegen m'n moeder te zeggen!

(G2) Nee, en dan zei ze tegen me toen ik het zei tegen d'r: "Je hebt een gaatje in je hoofd".

(G1) Nee, nee, en toen kwam jij met Bart bij me, want jij ging naar het ziekenhuis. Toen zei je: "Rie, mag Bart bij jou dan?" En of de duvel er mee speelde, wie kwam er binnen: moeder. "Waarvoor is Bartje hier?" "Oh, Annie moest even ergens naar toe en vroeg of Bart even bij me mocht blijven". Ik zal maar niet zeggen dat ze naar het ziekenhuis is. Maar ze bleef wachten totdat ze thuiskwam.

(G2) En toen zei ik het tegen d'r. Ze zegt: "Je hebt een gaatje in je hoofd. An, An, wat begin je, nog een tweede kind, terwijl je nog zo'n jong kind hebt". Ik zeg: "Ik moet er toch zelf voor zorgen, moeder, en m'n man. U toch niet?"

(G1) We hadden een hele strenge moeder. Wij waren echt, ondanks dat we getrouwd waren, liepen we echt nog in de pas van ons moeder. Echt waar.

(G2) Ja, en toch hielden we heel veel van d'r. En toen gingen we ??

(G1) Ze was echt niet makkelijk, hoor. En de kleinkinderen kennen dat niet indenken. Daar was ze zo lief voor, voor de kleinkinderen.

(G2) Da's waar.

(G1) Dat zegt m'n zoon wel eens: "Ik kan het me niet indenken, ma, hoe dat ze zo streng voor jullie was; voor ons was ze altijd zo lief". Ja, dan was ze een heel ander mens. Tegen ons was ze heel streng.

(I2) Maar u bent dus nooit voorgelicht, hoe is dat gegaan met uw eigen kinderen? Heeft u er iets van geleerd, dat u dacht: dat overkomt mij niet. Ik ga mijn kinderen als het zover is...

(G1) Die kinderen die wij hebben, die hoefde je niet eens voor te lichten. Die wisten... Op school, ons werd toch ook niks geleerd op school ook.

(G2) Nee, nee, werd niet over...

(G1) Maar dus niet van die gesprekken over sexualiteit, over sexualiteit, wat ze nu wel hebben, ze zijn nu zo groot, hebben ze het er al over.

(I1) Maar uw kinderen, want die zijn nu rond de 65, heeft u net verteld, die kregen op school ook nog niet echt, dus u moest thuis, denk ik, ook wel daarover praten.

(G1) Daar werd met de kinderen over gepraat.

(I2) Oh, dat wel, jaja.

(G1) Maar die zijn zo verstandig geweest zoals moeder en vader tot ze niet hoefden te trouwen. Dus die zijn niet hun boekje te buiten gegaan.

(G2) Nee, nee, nee, die waren [*een hoop gelach*]

(G1) Mijn zoon was al twee jaar getrouwd en m'n dochter was ook pas twee jaar getrouwd, kwam het eerste kind, dus ik bedoel maar zo.

(I2) Maar u merkte dus dat u niet ongesteld werd en toen moest u aan uw vriendje vertellen van wat er aan de hand was?

(G1) Ja, en weet je wat het nou was? Ja, hij vond het heel erg, want hij dorst niet eens naar m'n huis te komen, dat ie op z'n donder kreeg. Maar dat was juist niet het eerlijke van mijn moeder. M'n moeder zei tegen die jongens, zei ze nooit wat.

(G2) Nooit, nooit.

(G1) Nooit, want dat waren zo gezegd d'r vrienden. Wel tegen ons. Maar nooit tegen de jongens. Dat was, dan dacht ik weleens: u moet hun 's onderhanden nemen, we waren met z'n tweeën. Ik heb het niet alleen gedaan.

(G2) Nee, dat deed ze niet.

(I2) Maar dat zei u ook niet tegen haar?

(G1) Dat dorsten we niet te zeggen, nee, dat dorsten we niet.

(I2) Maar hij vond het wel leuk of vervelend of hoe ging ie daar mee om, uw vriendje?

(G1) M'n vriend vond dat niet prettig voor mij. Dan zei ie: "Ja, ik". Hij dorst ook niets tegen m'n moeder te zeggen. Want ze had gerust gezegd: daar is de deur. Met je drukte, je hebt hier niks te vertellen.

(I2) Maar toen was het toen logisch dat jullie samen gingen trouwen?

(G1) Ja, ja.

(I2) Maar zijn ouders, hoe reageerden die? Kende u zijn ouders wel?

(G1) Ja, ik kwam daar aan huis.

(I2) En hoe reageerden die?

(G1) Die waren daar gewoon onder.

(I2) Gelukkig!

(G1) Die waren er gewoon onder. Het lot ligt er toch eenmaal, wat kan je er nou aan veranderen? Kan je enkel je kinderen helpen. Maar niet meer de grond in boren. Want ik heb toen een hoop verdriet gehad hoor. Ik heb heel veel gehuild, goh.

(I2) En toen kwam u uit het ziekenhuis met het kindje en toen bent u wel bij uw moeder tijdelijk...

(G1) Ja, tijdelijk. Ik had geen huis. Ik ben toen een poosje bij d'r geweest. Maar ik moest zelf voor me kindje zorgen. Dat deed ze niet.

(I2) Dat heeft u net verteld. En hoe lang duurde het voordat u zelf een huis kreeg met uw vriendje? Met uw man dus, zeg maar.

(G1) Hoe oud zou Koos geweest zijn, een jaartje, anderhalf jaar.

(G2) Anderhalf jaar, denk ik.

(I2) En toen kreeg u een huis, waar?

(G1) In de Baatstraat [nr. 8]. Dat is een straat achter de Oude Singel. Daar heb ik toen gewoond. Zo'n drie en een half jaar en later werd m'n dochter geboren. Ze schelen drie en een half jaar, die twee.
Wat gesmoes samen

(G1) Er zijn oudere mensen die het nog lekker vinden.

(I2) Die hier wonen zegt u, hoe weet u dat? Vertellen ze daar over?

(G1) Omdat ze aan elkaar zitten te zoenen.

Veel gelach van mevrouw G2

(I2) Hoe vindt u dat dan?

(G2) Ja, ik ook hoor.

(I2) Ik vind het heerlijk. Dat is toch fijn?

(G1) Maar dat mag niet.

(I2) Mag het niet? Niet in het openbaar?

(G1) Die twee werden uit elkaar gehaald.

(G2) We zitten in de gevangenis.

(G1) Die is maar niet kwaad.

(G2) Die is kwaad.

(I2) Nou, ik kan me wel er iets bij voorstellen, dat als je teveel, dat mensen zich eraan kunnen storen.

(G1) Ze zitten dan aan tafel bij andere mensen en die storen zich daar aan. Met elkaar, tegen elkaar aan.

(G2) En maar zoenen, he?

(G1) En ze geven elkaar een zoentje, omdat.Ja, en dat ligt niet enkel aan hem, hoor. Zij ook hoor. Zij is precies hetzelfde. Zij gaat juist naar hem toe. Dus het legt niet altijd aan de man.

(G2) Ze vindt het lekker.

(G1) Hij krijgt niet meer de kans dat ie met haar meeloopt, hoor.

(G2) Nee, nu niet meer.

(G1) Anders ging ie mee naar d'r kamer en dan bleef ie de hele middag bij d'r. Maar wat daar gebeurde, dat weet ik natuurlijk niet. Maar hij mag niet meer mee. Dan wordt zij gehaald, zij wordt weggebracht en de deur op slot.

(I2) He, jeetje. Nou, daar zullen we ons maar niet teveel in verdiepen. Eventjes nog een stukje sexualiteit en dan rond ik dat af. En dan gaat andere Joke nog even wat vragen.
Kwam het vroeger voor dat er homo's waren?

(G2) Ja, die waren er.

(G1) Die waren er wel, die waren er zeker. Maar stiekem werd dat gehouden.

(I2) Stiekem? Want u kende mensen in uw omgeving?

(G1) Toen mijn opoe in de Lusthoflaan woonde, had ze tegenover d'r, op een bovenhuis en daar woonde er een.

(I2) Daar woonde er één?

(G1) Ja, daar kwamen de vrienden op visite.

(I2) Maar daar werd nooit over gesproken in het openbaar?

(G1) Nee, werd niet over gesproken, nee, dat waren flikkers en alles kwaad.

(I2) Kwaad werd er over gesproken, zeg maar. Maar hoe heeft u dat zelf ervaren?

(G2) Ik niet hoor, mevrouw, echt niet. Het zijn beste jongens. Ik heb geen hekel aan ze. Er woonden er twee op de Oude Singel, Rina, waar we woonden. Twee jongens, maar schatten van jongens. Want die jongens wordt altijd kwaad gedaan. Ze krijgen slaag of er worden ruiten ingegooid, laten we eerlijk zijn. We doen die mensen kwaad, doen hun niet.

(G1) Ik heb geen hekel aan ze.

(G2) Nee, ik ook niet, echt niet.

(I2) Maar gebeurde dat vroeger ook, dat ze gepest werden en ramen ingegoooid?

(G2) Ja, natuurlijk.

(I2) En u zegt nu expres zo, die jongens, maar kende u vroeger ook meisjes, lesbiennes noemen wij dat. U knikt ja, u zegt nee. Maar van vroeger dat was niet. Het waren eigenlijk altijd jongens.

(G1) Dat zag je nooit he, van meisjes.

(I2) Dat zag je niet.

(G2) Dat waren beste jongens. Hele goeie jongens waren dat op de Oude Singel. Daarom zeg ik: die jongens krijgen meestal slaag, worden altijd narijheid aangedaan en ze waren hartstikke aardig altijd.

(G1) Ik heb geen hekel aan homo's en lesbisch. Ik heb zelf ook achterkleinkinderen. Je kan nooit zeggen: dat zit niet in mijn gezin. Nou, moet je dan de deur gesloten houden?

(G2) Nee, nee, laat de deur open voor die kinderen.

(G1) Hij is me net zo lief als dat een ander het is hoor.

(G2) Dat verandert niet bij mij.

(G1) Ik hoor er bij mij in het gezin nooit over praten. Nooit, lelijk over homo's. Waarom?

(I2) O.k. Nou, goed om dat nog even gehoord te hebben.

(G2) Het zijn goeie mensen, echt waar.

(I2) Jook, jij wilde nog wat vragen.

(I1) Even terug naar jullie kinderen. Twee kinderen, twee kinderen. Jullie hebben aangegeven van: wij hebben zelf niet kunnen doorleren, he. De zevende klas Lagere school, daarna werken. Hoe is dat met jullie kinderen gegaan? Dan begin ik eerst even bij u. Wat voor onderwijs heeft, hebben uw zoon, schoon, nee, uw dochter en zoon gehad?

(G1) M'n zoon, die wou niet leren, maar hij is wel het loodgietersvak in gegaan.

(I1) Moet je toch ook leren.

(G1) Ja, hij is tot zijn 25ste jaar op de avondschool geweest. Al zijn diploma's gehaald. Zo'n baan! En m'n dochter, die heb wel op de Huishoudschool gezeten, dat heb ze afgemaakt, maar verders ook niets mee gedaan. En die heb toen een man getrouwd en die heb gezegd: "Je hoeft van mij niet te werken. Ik ben degene die het moet verdienen". Dus die heb nooit gewerkt, dus die heb het altijd makkelijk gehad.

(I1) Zo te horen wel.

(I2) Vergeleken bij uw tijd he?

(G1) Dus dat is dus van mijn kinderen en m'n zoon is loodgieter geweest op en top. Ja.

(I1) Dat is ook heel belangrijk.

(I2) Goeie vaklui.

(G1) Hij is nu 67 jaar, maar er wordt nog aan hem gevraagd: “Koos, kom je nog?” Dan is er iets wat gedaan moet worden, wat de meesten niet eens kennen. Die kennen het niet eens.

(G2) Ze vroeger ook naar mijn Koos.

(G1) Die is ook loodgieter geweest.

(I2) Uw man?

(G1) Nee, d'r zoon, allebei.

(I2) Oh, de zoon, toevallig.

(G1) Ze hebben heel lang samengewerkt, ja.

(G2) Ook alle diploma's gehaald, ja.

(G1) Hij heb ze allemaal, de diploma's. Er zijn bazen, die wouden hem zelfs z'n diploma, dan, dan wilden ze die kopen of huren, maar dat hebt ie nooit gedaan. Hij zegt: “Want als ze de boel verknallen, dan is mijn naam...”

(I1) Daar moet ie niet aan beginnen.

(G2) Maar ze hebben allebei een hele goede baan gehad.

(G1) Altijd gewerkt. Nooit zonder werk gelopen.

(G2) Nooit, nee, niemand bij ons.

(G1) In het hele gezin niet. Nu ook niet. De kleinkinderen ook. Allemaal goede banen. Geen een loopt er werkeloos. Echt niet.

(G2) Echt niet.

(G1) Ik hoor nooit anders dan leren, leren, leren.

(I1) Ja, dat is belangrijk.

(G2) Zeker, ja hoor.

(G1) Als ik zo rondkijk in mijn gezinnetje, dan denk ik: nou, ik mag niet klagen.

(I2) Nee, u mag trots zijn!

(G2) Ik ben zeker trots.

(G1) Ja, echt.

(G2) Op de jongens en op de kleinkinderen.

(G1) Kleinkinderen ook. Zelfs de achterkleinkinderen. Want ik heb een kleindochter, die heb al een jongen van 18 jaar. Ze zijn allemaal al jong aan kinderen begonnen.

(G2) Allemaal jong kinderen.

(G1) Die heb al een jongen van 18 jaar en die werkt bij Albert Heijn om ook wat te verdienen. Hij belde me op vorige week en zegt: "Oma, ik heb al.voor je, ze zijn zo over me tevreden, Oma, dat ik me werk zo goed doe. En dat ik de klanten zo netjes behandel". Ik zeg: "Nou, dat is toch fijn, jongen".

(G2) Ik heb al een achterkleindochter van 21 jaar.

(I2) 21 jaar?

(G2) 21 jaar, ja, van Bianca.

(G1) Wij hebben echt al grote kleinkinderen.

(G2) En ik ben er ook.

(G1) We hebben er allebei vijf achterkleinkinderen.

(G2) Allebei.

(I1) Twee kinderen en vijf achterkleinkinderen.

(G1) Vier klein, twee kleinkinderen. M'n zoon heeft twee jongens en m'n dochter heeft twee dochters. Dus ik heb...

(I2) Vier kleinkinderen. En u?

(G2) Ook vier kleinkinderen, precies hetzelfde, en vijf achterkleinkinderen.

(I2) Dus twee kinderen, vier kleinkinderen en vijf achterkleinkinderen?

(I1) Hoe is het mogelijk.

(G1) Nou, ik heb er nu zes. Zes ja. M'n oudste kleinzoon heb een jongetje geadopteerd uit de Filipijnen. Dus die is er nu bij, dus ik heb nu zes achterkleinkinderen. Die is me net zo lief hoor.

(G2) We zijn rijk, Rina.

(G1) Het gaat allemaal heel goed. Echt, ik hoor nooit geen moeilijkheden.

(I2) Heerlijk.

(G1) Want wat je hier allemaal hoort in het gebouw, want je hebt mensen die gooien alles op tafel. Wat ik

toch niet zou doen, maar nee, dat maak ik gelukkig allemaal niet mee. Nee, geen moeilijkheden.

(G2) Ik ook niet hoor, gelukkig niet. Daarvoor zeg ik: we zijn rijk.

(I2) Want een van uw zoons is loodgieter geworden en die andere?

(G2) Bij de Rijkspolitie.

(I2) Oh ja, dat had u verteld.

(G2) Bart heeft eerst bij de LOI gezeten op kantoor. En toen moest ie de dienst in en toen is ie negen maanden, negen weken in dienst geweest en toen werd ie gelijk bij de dienst op kantoor gezet voor zijn werk. En toen kwam ie eruit na 22 maanden, toen zegt ie: “Mam, ik ga solliciteren bij de Rijkspolitie”. Ik zeg: “Zou je dat doen, jongen?” Hij zegt: “Ja, moeder, ik kan het toch proberen?” En ja hoor, hij is gegaan. Hij heeft er eerst vijf dagen gezeten, cursus en dergelijke, noem maar op. En toen was ie geslaagd. Toen kreeg ie thuis bezoek met wat voor vrienden die omging en alles. Ik zeg tegen die meneer: “Meneer, moet u eens luisteren. Ik had nooit gedacht dat mijn zoon daar bij was gekomen”.

(G1) Ze zijn, bij ons hebben ze ook alles nog nageplozen.

(I2) Ja, dat doen ze.

(G2) Alles. Ik zeg: “Ik had nooit gedacht dat m'n zoon bij de politie had gekomen”. Ik zeg: “Het is zo'n rustige jongen”. Hij zegt: “En die zoeken we juist”.

(I2) Die willen ze hebben.

(G2) Ja, dat zei die tegen me. En bij de LOI kwamen ze ook bij me langs om hem tegen te houden, dat ie weer terugkwam bij de LOI. “Nou, dat hou ik niet tegen”, zei ik.

(I2) Nee, dat is zijn keus.

(G2) Hij was goedgekeurd. Hij heb maanden eerst op school gezeten en toen kwam die op de weg te rijden. Ik heb allemaal foto's van 'm. Mooie foto's. Dat ie gepensioneerd is. Ik zal ze even pakken, met z'n mooie pak.

(I2) Voorzichtig.

Enne, dan hadden ze bordjes met dingetjes erop, dat het niet weg kan glijden, weet je wel, allemaal dingetjes erop, zo vierkant. Ik stond te kijken in die zaak, enne 48 Euro. Ik zeg tegen Koos: “Nou, dat doe ik niet, Koos”, die was bij me dan. Maar toevallig had ie z'n fototoestel bij 'm. Hij liep naar die vrouw en vroeg: “Mag ik daar een foto van maken?” “Ja hoor, meneer, dat mag”. Dus hij maakte een foto. Toen ging ik weg en vroeg: “Wat moet je daar nou mee, Koos?” “Nou, je wil zo graag zo'n ding hebben om je boterham te snijden”. “Dat gaat toch niet, jongen, dat kan je toch niet”. Dezelfde week had ik er een, he Rina, ik had 'm. Precies dezelfde. Ze kennen alles.

(I2) Het is wat he. Handig.

(G2) Wat z'n ogen zien, kennen ze handen.

(G1) Kinderen kochten huizen. Pa ging erheen. Pa doet alles.

(G2) Alles kennen ze. Toch heerlijk he, heerlijk voor die kinderen. Ja, daarom ben ik trots op mijn kinderen.

(G1) Ik zie gelukkig geen verdriet, geen narigheid.

(I2) Nou, gelukkig maar. Zullen we voordat we foto's gaan kijken het laatste stukje vragen. Dan sluiten we het af. Ja, dan kijken we apart nog even naar de foto's.

(I1) Ik wil graag nog van jullie weten, gingen jullie op vakantie?

(G2) Ja.

(I1) Vertel.

(G1) Naar Limburg en Oostenrijk En naar Engeland zijn we geweest met de boot, weet je nog, dat ik zo lekker ziek werd?

(G2) Hou op.

(I2) Wat is daar gebeurd?

(G1) Ben me daar niet ziek geweest, he. Gingen we met de boot naar Engeland.

(I2) Zeeziek?

(G1) Zeeziek, vreselijk.

(G2) Oh, wat was ze ziek. Ik, je wilde het bed ook niet uit.

(G1) Nee, ik bleef in m'n bed liggen. Ik lag helemaal zo, ik durfde me niet te verroeren. Oh, ik ben nog nooit zo ziek geweest.

(G2) Wat een vakantie was dat...

(G1) En dan in Limburg, daar zijn we vaker heen geweest.

(I2) Maar met uw man en kinderen?

(G1) Ja, en moeder er ook bij en vader ook.

(I2) En jullie gingen ook allemaal mee?

(G1) Met de hele familie.

(I2) In een hotel dan?

(G1) Ja, in een hotel. Ja, geen huisje. Nee, nee, in een hotel.

(G2) Wat dacht je dan van ons?

(G1) Niks hoeven te doen hoor. Zitten aan tafel.

(I1) Heerlijk, maar huurden jullie dan een hotel af? Want u met uw gezin. U met uw gezin. Opa en Oma er nog bij, dan is het hotel vol.

(G1) We gingen altijd naar dezelfde, he.

(G2) Ze konden ons.

(I2) Oh, daar heb je die familie uit Leiden weer (*veel gelach*)

(G2) En er werd goed besteed natuurlijk. Begrijp ie?

(G1) Dat hebben we altijd gedaan, vakantie. En toen de kinderen heel klein waren, toen je nog niet op vakantie kon, gingen we altijd met z'n vieren weg op de fiets. De kinderen in bakkies.

(G2) Een voorop en een achterop, ja.

(G2) En dan dagjes uit.

(G1) De hele dag weg met die kinderen.

(I2) Waar naar toe dan bijvoorbeeld?

(G1) Gingen we ook wel naar Noordwijk, Noordwijk, Katwijk. We gingen overal naar toe. We namen ook weleens een dag dat we de hele dag aan het fietsen waren. Fietsen met de kinderen. Wel af en toe even stoppen, dat ze eventjes konden spelen en wat eten. Maar dan weer op de fiets stappen en weer fietsen. Hebben we ook gedaan.

(G2) Fijn was dat, een leuke tijd. We hebben het best leuk gehad hoor.

(G1) Dat hebben we altijd gedaan.

(G2) Zeker, zeker, echt waar.

(G1) Nee, dat is altijd wel goed geweest hoor.

(G2) We mogen niet klagen, Rina.

(I1) Ik heb, volgens mij zei u dat uw kinderen bij de burens televisie gingen kijken.

(G2) Toen mijn man overleden was.

(I1) Ja, want u had zelf geen televisie, begrijp ik, op dat moment?

(G2) Ja, ik had zelf een televisie, ik was rijk toendertijd, mevrouwtje, dat hadden we allemaal niet toendertijd. En die had ik in huis.

(I2) In welk jaartal zitten we dan, dat uw man overleden is en dat u ook al een t.v. had. Weet u nog ongeveer, hoeft niet precies hoor.

(G1) Wat voor datum is je Bart dan overleden?

(I1) Is 65 zei u, dus van '49, want ik ben ook 65.

(G2) Bart was 7 jaar.

(I1) Dus zeg maar half jaren zestig. Nee, half jaren vijftig, sorry.

(I1) Dan had u inderdaad...

(G1) Zij wou vooral, oh, ik mag niks zeggen.

(I2) Jawel.

(G1) Zij wou gewoon geen tv aanzetten voor het verdriet wat ze had en daarom gingen de kinderen maar bij een ander om naar kinderprogramma's zitten te kijken.

(G2) Nou, en ik dacht: daar doe ik me man mee kwaad, dat zou niet goed geweest zijn. En daar lag ik in bed over te denken: morgen is het afgelopen. Zelf de televisie aan voor de kinderen. Daar zit mijn verdriet niet, dat zit in mijn hart.

(I2) Ja, maar dat heeft even tijd nodig om dat zelf in te zien.

(G2) "He, mam, mogen we kijken naar de televisie bij jou?" "Jij mag kijken, niet meer naar de burens".

(I2) Had u ook op een gegeven moment televisie in huis?

(G1) Ja, maar mijn man, die is, dat is 24 jaar geleden. Ja, nee, had ik hem ook niet aan.

(I2) Nee, maar wanneer kreeg u in huis televisie? Ook al in de jaren vijftig?

(G1) Ik zal het u vertellen: ik woonde vlakbij mijn vader en moeder en die kwamen iedere avond naar mij toe. En toen kocht mijn vader een televisie en ik hoop dat u me geloof, die werd bij mij neergezet.

(G2) Vader kocht die, he.

(G1) Ja, en die werd bij mij neergezet, want ze waren iedere avond bij mij. Dus ze hadden geen tv nodig in hun eigen huis. Dus ik had ook al heel gauw tv.

(I1) Hoe vond u dat, dat uw ouders iedere avond kwamen?

(G1) Niet prettig.

(G2) Je zei d'r wat van, he?

(G1) Ja, want mijn man zat dan in de avond-, in de ochtenddienst en die moest 's morgens om 4 uur op. En die wou dan 's avonds wel op tijd naar bed. Dan zei ie: "Verdorie, dan blijven je vader en moeder maar zitten". Dan ging hij naar bed, maar m'n vader en moeder bleven gewoon zitten, tv afkijken.

(G2) Een keer in week kwamen ze bij mij, dan bleven ze bij mij ook.

(G1) Maar ik dorst daar niks van te zeggen. Je dorst er niks van. Wij heb altijd ontzag gehad voor me moeder. Niet voor me vader, maar moeder. Me moeder.

(G2) Maar vader zei ook weleens: “We moeten meer in ons eigen huis blijven”, dat zei vader ook.

(G1) M'n vader kwam soms half zes bij me binnen, zaten wij nog aan tafel met de kinderen aan het eten. Zaten we te praten met de kinderen hoe het was geweest op school. Noem maar op. Kwam vader al binnen. Dat ik zei: “Ben je er nou al?” “Ja, je moeder komt ook zo, die staat nog af te wassen”. Kwartier, 20 minuten later kwam m'n moeder. Dan moest ik zelf nog afwassen, kinders verder verzorgen, bakkie koffie zetten.

(G2) Ja, moeder lag gewoon een lak op je.

(G1) Moeder lag gewoon een lak op je.

(I2) En die lag gewoon een lak op je?

(G1) Ja, ja.

(I1) Die claimde, claimde je, is dat...

(I2) Is dat Leids: die lag gewoon een lak op je? Oh, nog nooit van gehoord.

(G1) Ja, en dan eh, ik dorst niks te zeggen, altijd dat ontzag.

(G2) Ja, dat is waar.

(G1) En dat is gebleven tot mijn moeder stierf, bij wijze van spreken. En altijd voor d'r klaar gestaan. Ze had maar te kijken en dan...

(G2) Dan werd het voor haar gedaan. Ze heeft ook in Haagwijk, gezeten m'n moeder.

(G1) Ja, een verzorgingshuis.

(G1) 93 jaar is ze geworden.

(G2) Ik zou 's woensdagmorgen naar haar toe gaan, ik was 's woensdags altijd bij haar, en toen ging bij mij 's morgens om een uur of half acht de telefoon en ik nam 'm op en het was Haagwijk: “Mevrouw Van 't Wout, ik wil wat tegen u zeggen”. Ik dacht: moeder is gevallen, dat zei ik nog tegen de dokter, is mijn moeder gevallen? “Nee, mevrouw, ze is niet gevallen, er is iets heel ergs. Uw moeder is overleden”. Ze is, ze was in d'r slaap weggevallen.

(I2) Dat is op zich wel weer mooi, toch?

(G1) Ze waren bij d'r geweest voor d'r.

(G2) Ja, ze had gegeten ook.

(G1) Te eten. Toen later, gingen ze naar d'r toe en toen was ze dood.

(G2) Maar wat ze doormaakt voor die tijd, dat weet je niet. Maar de dokter zei toen tegen mij dat ze goed

ingeslapen was.

(G1) Dat ze heel rustig weg was gegaan. De dokter zei: "Dat kan je zien aan d'r gezicht". Tenminste, dat zei de arts hoor, zo iets dergelijks.

(G2) Maar dat voelt ook ... als je dat hoort, hoor. Heel erg. Maar ja.

(G1) Nou ja, 93 jaar, dat is een hele mooie leeftijd en dit nog helemaal goed. (*tikt op haar hoofd*)

(I2) Nou, dan heeft u beiden nog wat in het vooruitzicht, toch? Nog een jaartje of tien er allebei er nog bij?

(G1) Nou, ik ben nu 86.

(G2) Nou, dan ben je 96.

(G1) Nee, nee.

(I2) Nee, zou u dan niet willen worden?

(G1) Zoals ik nu ben, zoals ik me nu voel. Nee, ik voel me nu niet prettig.

(I2) U bent best wel ziek geweest, vertelde u tegen mij he?

(G1) Ik voel me niet prettig hoor.

(I2) Maar u voelt dat het langzamerhand wel beter gaat toch? We gaan het mooie weer tegemoet en hopelijk heeft u het in Warmond ook een beetje prettig.

(G2) En van de week is er bij mij geprikt of alles goed was.

(I2) OK, kijk aan.

(G2) En gisteren kreeg ik bericht dat alles goed was, dat alles in orde was.

(I2) Kijk eens even aan, hartstikke goed. Gefeliciteerd!

(G2) Dank je wel.

(I2) Dat is een mooie afsluiting van dit gesprek.